

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 567/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **SLOVGRAM, nezávislá spoločnosť výkonných umelcov a výrobcov zvukových a zvukovo-obrazových záznamov**, Jakubovo námestie 14, Bratislava, IČO 17 310 598, zastúpeného advokátskou kanceláriou LEGAL CARTEL s. r. o., Na Hrebienu 5433/40, Bratislava, IČO 36 677 175, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Radoslav Kačur, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 7 Ca 17/2021 zo 14. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva nasledovný stav veci:

3. Platobným rozkazom vydaným Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 Ca 17/2021-52 zo 17. februára 2021 bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 25,80 eur s príslušenstvom a náhradu trov konania 16,50 eur a trov právneho zastúpenia 172,87 eur.

4. Proti platobnému rozkazu v časti výroku o náhrade trov konania podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť zamietol a žalovanej nárok na náhradu trov konania o sťažnosti nepriznal.

II. Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) Napadnuté uznesenie považuje za nespravodlivé, nezákonné, neopodstatnené a svojvoľné, pričom jeho nezákonnosť vidí v tom, že okresný súd pri rozhodovaní nerešpektoval ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľ nesúhlasí s tým, že okresný súd mu nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia za úkon právnej služby „predžalobná výzva“, na ktorú má v zmysle § 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky zákonný nárok.
- b) Sťažovateľ poukazuje na to, že vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 159/2019 Z. z. účinnou od 15. júna 2019 bolo do § 13a ods. 1 vyhlášky vložené nové písmeno „d) predžalobná výzva“, ktoré zaradilo predžalobnú výzvu medzi úkony právnej služby. Poukázal na dôvodovú správu, v ktorej Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky potrebu tejto zmeny odôvodnilo tým, že *„kvalifikovanou predžalobnou výzvou možno v konečnom dôsledku odvrátiť súdne konanie a teda má svoj účel, v dôsledku čoho by advokátom mala byť priznávaná odmena za takýto úkon v rámci náhrady trov právneho zastúpenia“*.
- c) Podľa mienky sťažovateľa je neakceptovateľné, aby okresný súd rozhodoval o priznaní alebo nepriznaní trov právneho zastúpenia za úkon právnej služby podľa subjektívnych pocitov sudcov v rozpore so zákonnými ustanoveniami právneho poriadku Slovenskej republiky.
- d) Sťažovateľ zároveň uviedol, že dotknutú predžalobnú výzvu žalovanej riadne zaslal.
- e) Napadnutým uznesením došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, pretože okresný súd nezákonne zasiahol do majetkovej sféry sťažovateľa tým, že mu nepriznal náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia v rozsahu troch úkonov právnej služby, čím sa majetok sťažovateľa zmenšil o hodnotu 86,44 eur.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa vo veci náhrady trov konania. Hoci sťažovateľ v rámci záhlavia a odôvodnenia ústavnej sťažnosti namietal aj porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, toto nepremietol do sťažnostného petitu, v ktorom sťažovateľ navrhuje vysloviť porušenie svojich práv napadnutým uznesením okresného súdu. K tomu ústavný súd uvádza, že v zmysle § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je rozsahom a dôvodmi návrhu (ústavnej sťažnosti) viazaný. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd namietaným porušením tých práv, ktoré sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nepremietol do petitu ústavnej sťažnosti, nezaoberal a považoval ho len za súčasť jeho sťažnostnej argumentácie.

7. Ústavný súd, zohľadňujúc námietky sťažovateľa predstreté v ústavnej sťažnosti, považuje v prvom rade za žiaduce zdôrazniť, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Robins v. Spojené kráľovstvo* z 23. 9. 1997). Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je však zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

8. Takéto pochybenie však v prerokovávanej veci sťažovateľa nebolo ústavným súdom identifikované. K tomuto záveru dospel ústavný súd po tom, ako preskúmal obsah napadnutého uznesenia okresného súdu a overil opodstatnenosť vznesenej námietky sťažovateľa o svojvoľnosti napadnutého uznesenia.

9. Nepriznanie náhrady trov právneho zastúpenia za úkon právneho zástupcu sťažovateľa „predžalobnú výzvu“ odôvodnil okresný súd tým, že v zmysle § 251 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) trovami konania sú tie preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. *„Za trovy konania sú zároveň považované len také výdavky, ktoré vznikli v priebehu súdneho konania, t. j. po jeho začatí. Začiatok súdneho konania je ohraničený podaním žaloby na súd. Strane v konaní úspešnej môžu byť priznané len trovy vzniknuté po začatí súdneho konania. Sú preto nemôže zaviazat' stranu v spore neúspešnú v rámci náhrady trov konania na náhradu takého úkonu, ktorý vznikol pred začatím konania.“* Zo spisu považoval okresný súd za preukázané, že návrh na začatie konania bol súdom prijatý 23. novembra 2020 a že sťažovateľ vyzval žalovanú na zaplatenie istiny s príslušenstvom písomnosťou označenou ako *„Vysporiadanie nárokov výkonných umelcov a výrobcov zvukových a audiovizuálnych záznamov, Výzva na úhradu primeranej odmeny“* z 29. júna 2020. Predžalobná výzva tak podľa právneho názoru okresného súdu už zo samotnej svojej povahy nemôže byť považovaná za úkon vykonaný počas súdneho konania. Pre úplnosť okresný súd konštatoval, že nepovažoval za preukázané, že by predmetná výzva bola žalovanej doručovaná ani v čase pred začatím súdneho konania.

10. Ústavný súd uvádza, že zákonná definícia trov konania (§ 251 CSP) predpokladá výslovný časový aspekt vynaloženia týchto nákladov, čo znamená, že na to, aby výdavky mohli byť z právneho hľadiska považované za trovy súdneho konania, musia vzniknúť strane v tomto súdnom konaní, teda v čase od začatia súdneho konania do jeho skončenia. Civilné sporové konanie sa

začína výlučne podaním žaloby alebo návrhu na nariadenie neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia súdu (§ 156 CSP), preto výdavky, ktoré vzniknú pred týmto okamihom (kam patria nesporne aj výdavky na predžalobnú výzvu), nemožno považovať za trovy konania (k tomu pozri aj IV. ÚS 536/2020).

11. Uvedený záver potvrdzuje aj odborná literatúra, podľa ktorej „*Civilný sporový poriadok zavádza novú definíciu trov konania, pričom za trovy konania sa podľa novej právnej úpravy považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní, t. j. v období od začatia konania (pozri § 156 CSP) do jeho skončenia. Je teda irelevantné, že určité výdavky vznikli v bezprostrednej súvislosti s týmto konaním, no pred jeho začatím (napr. v súvislosti s predžalobnou výzvou), pretože je vylúčené takéto výdavky považovať za trovy konania, keď nevznikli počas prebiehajúceho konania. Ak strana mala takéto výdavky, tieto by mohli byť v niektorých sporoch posúdené ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka.*“ (Horváth, E., Andrášiová, A., Henčeková, S. Civilný sporový poriadok Komentár, 2. doplnené a prepracované vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2018. s. 674 a 675).

12. Ústavný súd tak hodnotí, že pokiaľ okresný súd neposúdil predžalobnú výzvu ako úkon vykonaný v rámci konania, na základe čoho dospel k záveru, že nemôže byť refundovaná neúspešnou stranou v rámci náhrady trov konania, jeho právne závery majú oporu v zákone (§ 251 CSP) a nepopierajú podstatu, zmysel a účel tohto, v napadnutom konaní aplikovaného, ustanovenia Civilného sporového poriadku. Okresný súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa nepriznania trov právneho zastúpenia za predmetný úkon právnej služby, vypracovaný pred začatím súdneho konania. Vzhľadom na to, že okresný súd rešpektoval kogentnú právnu normu, nemohol sa dopustiť ústavou zakázanou svojvôľou, a tým aj porušenia ústavou zaručených práv, ktoré sťažovateľ označil v ústavnej sťažnosti.

13. K námietke sťažovateľa, podľa ktorej okresný súd konal v rozpore s právnou úpravou [§ 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky], ak mu nepriznal trovy právneho zastúpenia za úkon právnej služby – predžalobná výzva, ústavný súd uvádza, že vyhláška je len podzákoným právnym predpisom, teda právnym predpisom s nižšou právnou silou a predstavuje vykonávací predpis k zákonu č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Vyhláška upravuje, za akých podmienok a akým spôsobom sa určuje výška odmeny advokáta a výška náhrad za poskytnuté právne služby. Vyhláška však nie je vykonávacím predpisom vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku a žiadaným spôsobom nemení ani nerozširuje zákonnú definíciu trov konania.

14. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením okresného súdu nie je príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala porušenie označených práv a možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je

podmienečné vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu